

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска № 33, Тел. 93 77 591, Факс 98 70 855, e-mail: info@sofiacouncil.bg, <http://www.sofiacouncil.bg>

Чрез Председателя на СОС

До г-н Васил Терзиев
Кмет на Столична община

ПИТАНЕ

от проф. Вили Лилков – зам. председател на СОС

Относно: Необходимост от незабавни мерки за ликвидиране на радиационното замърсяване на част от терена в местност „Шумако“, бул. „Климент Охридски“ № 132, на който в миналото е бил разположен Националният център по радиобиология и радиационна защита

Уважаеми г-н Терзиев,

Обръщам се към Вас с тревога и настоятелен призив за действие във връзка с радиационното замърсяване в част от терена на бившата база на Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ), който в момента е във владение на Българския Червен кръст.

По официални доклади на НЦРРЗ на терена продължава да съществува радиационно замърсяване, обект на регулярен мониторинг, но към момента не се предприемат ефективни мерки за окончателното му обезвреждане. Проблемът е отразяван през годините в редица общински и национални документи, включително стратегии, оценки и анализи, възложени от Столична община. Всички доклади от НЦРРЗ завършват с констатацията **„Към момента няма основания за притеснение, но е наложително проблемът с остатъчното замърсяване да бъде решен окончателно.“** Според мен има обосновано основание за тревога!

Съществуват два доклада с описание на радиоактивното замърсяване, които са възложени от Столична община и независимата експертна фирма „ТИТА Консулт“ е извършила детайлни измервания и радиационен анализ в съответствие с най-високи професионални стандарти. Екипът ѝ е предложил конкретни и изпълними мерки за ликвидиране на установеното замърсяване, които до момента не са реализирани. Цитирам извадки от докладите:

- Установени са десетки петна от територията с наднормен гама радиационен фон в района около бившето хранилище за радиоактивни отпадъци, като в някои точки (петна) превишението над естествения радиационен фон е над 100 пъти.
- Замърсеният материал е главно почва и малко количество замърсен бетон.
- На редица места се установява повърхностно нефиксирано радиоактивно замърсяване, което може да се разпространява.
- Цялата територия, заемана от НЦРРЗ (общо около 40 декара), е недостатъчно добре проучена относно радиоактивни замърсявания. В редица лаборатории е работено с открити радиоактивни вещества и има замърсявания.
- Голяма част от канализационната система е замърсена. Има силно замърсени сондажи. Има сгради и помещения, които изобщо не са проучени.
- Непрекъснато излизат неидентифицирани източници с различна активност. Случайно са открити източници извън оградата на НЦРРЗ. Единият е до източната ограда – открит източник стронций-90, който е престоял години и е проникнал в корените на храст, като е постъпил в стеблото му. Другият е закрит източник - ампула, съдържаща радий-226, открита до южната ограда.

Към началото на м. февруари 2026 г. липсва охрана на обекта (при посещение през деня), но независимо дали има охрана и огради съществува реална възможност на територията на хранилището да попаднат външни лица. А там има разрушена сграда на охраната на обекта – заключена, мръсна без надписи и табели. Табелите на полуразрушените складове, където са се съхранявали РАО са изчезнали, стоят само два знака, предупреждаващи за радиоактивна опасност, които са полускъсани.

В непосредствена близост до сградата на хранилището има сгради, в които постоянно живеят хора. В близост до територията на обекта се намира Институтът за гората на БАН, сградите на католическия девически манастир.

В момента в района се изграждат големи жилищни блокове, предстои облагородяването му, създаване на детски площадки и предстои прокарване на път.

Не е редно районът да се изостави в това рисково положение, защото не е ясно какво ще се случва в бъдеще. Един от основните принципи на радиационната защита е, че „дейности, извършвани днес не бива да обременяват следващите поколения“.

Справката от докладите на НЦРРЗ показва, че регулярно проблемът се регистрира и се пожелава той да бъде решен, но повече нищо не се прави! И така от 2011 г. – проверки, установяване на едни и същи проблеми и ... нищо повече!

През м. юни 2025 г. експерт на „Синя София“ подаде в Комисията по обществен ред и сигурност при Столичен общински съвет доклад относно необходимостта от спешни от мерки за ликвидиране на радиационното замърсяване на терена, но нищо не последва.

Обръщам внимание, че отлагането на решаването на проблема във времето е опасно и прехвърля отговорността върху следващите поколения. Рискът за неконтролируемо разпространение на радиоактивните замърсявания е реален, с трудно предвидими последици за жителите и околната среда на Столична община!

Считам, че Столична община трябва да стане инициатор за окончателното решаване на проблема с радиационното замърсяване, което е реална заплаха за здравето на настоящите и бъдещите поколения!

Във връзка с изложеното по-горе задавам към Вас следния въпрос:

Какво ще предприемете като кмет на Столична община за окончателното решаване на проблема с радиоактивното замърсяване на терена, на който в миналото е бил разположен Националният център по радиобиология и радиационна защита – днес собственост на БЧК?

На основание чл. 129, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Столичния общински съвет желая да получа устен и писмен отговор на настоящото питане, което да бъде включено в дневния ред на следващото заседание на СОС,

С уважение:

проф. дн Вили Лилков
зам. председател на СОС

Вход на базата

Полуразрушена сграда на охраната на обекта –
заклучена, мръсна без никакви надписи и табели

Табелите на полуразрушените складове, където са съхранявани
радиоактивните отпадъци са изчезнали.
Стоят само два полуразкъсани знака за радиоактивна опасност

Жилищна сграда зад склад на бившото хранилище

Ново строителство около базата

Предстои прокарване на път през терена